

HANGON YMPÄRISTÖYHDISTYS ry
HANGÖ MILJÖFÖRENING rf
Hanko 5.5.2007

Uudenmaan ympäristökeskus
PL 36
00521 Helsinki

Viite: Kuulutukseenne DNo UUS-2007-Y-147-119

Asia: Mieliptide Uudenmaan prikaatin ympäristölupahakemuksesta sinkoampumaradan meluvallin rakentamiseksi Hangon Syndanenin ampumaleirialueelle

Hangon ympäristöyhdistys ry:n kotipaikka on Hanko. Yhdistys toimii luonnon- ja ympäristönsuojelun edistämiseksi toimialueellaan Hangossa.

Tvärminneträsket

Tvärminneträsket on laskujoeton allas, jonka vedenpinnan taso on riippuvainen alueen pohjaveden korkeuden tasosta. Pohjaveden pinnan taso vaihtelee siten, että ajoittain järvi on kuivillaan, ajoittain siinä on vettä syvimmillään vajaa metri. Järven vedenpinnan taso vaihtelee epäsäännöllisesti usean vuoden jaksoissa siten, että joidenkin vuosien runsasvetistä jaksoa voi seurata usean vuoden vähävetinen jakso. Vuodenajoittain järvessä on eniten vettä keväällä lumien sulamisen jälkeen, jolloin siihen valuu vettä pohjoisempana olevasta Santalanjärvestä.

Järven pohjois- ja länsilaidat ovat soistuneet ja näillä laiteilla on ohut turvekerros. Soistuneiden alueitten kasvillisuus on mesotrofista ja varsin omaleimaista. Siellä kasvaa vaateliaita kasvilajeja kuten ruskopiirtoheinää (*Rhyncospora fusca*) ja suovalkkua (*Hammarbya paludosa*). Itse järven kasvillisuudelle leimaa antavia lajeja ovat järviruoko (*Phragmites australis*) ja korkeina mättäinä kasvava piukkasara (*Carex elata*). Etenkin itäosassa järven pohjaa on paikoin paljasta hiekkaa.

Runsasvetisinä vuosina järvessä pesii runsas ja monipuolinen linnusto. Sorsalinnusta runsain on tukkasotka. Laulujoutsen on pesinyt 1970-luvun lopulta alkaen. Mustakurkku-uikkuja pesii usein muutama pari. Luhtakana ja luhtahuitti pesivät ajoittain. Järvellä on myös muutaman kymmenen parin naurulokkikolonia. Kuivina aikoina pesimälinnusto on varsin niukka.

Järven hyönteislajisto on myös mielenkiintoinen. Siellä tavattuja harvinaisia perhoslajeja ovat mm. viherämittäri (*Thalera fimbrialis*), rämekulumittäri (*Idaea muricata*) ja ruokoyökkönen (*Senta flammea*). Sudenkorentoja on runsasvetisinä aikoina runsaasti, ja ne tarjoavat ravintoa mm. nuolihaukoille.

Tärkeä pohjavesialue

Tvärminnen kylässä pohjavesi on laajoilla aloilla talousvedeksi kelpaamatonta korkeitten rauta- ja mangaanipitoisuuksien vuoksi. Tvärminneträskin alueella pohjavesi suhteellisen hyvälaatuista. Se onkin luokiteltu tärkeäksi pohjavesialueeksi.

Nykyään pääosa Tvärminnen kylän asukkaista saa talousvetensä Hangosta vedetystä vesijohdosta. Kylän aikaisempi vedenottamo Tvärminneträsketin eteläpuolella on nykyään varavedenottamo. Järven itä- ja kaakkoispuolisilla talouksilla on omia kaivoja, jotka ovat yhteydessä Tvärminneträsketin pohjavesialueeseen.

Sinkoammunnat

Syndalenin sinkoampumarata sijaitsee Tvärminneträsketin eteläosassa. Rata kulkee järven poikki siten että itälaidalta ammutaan länteen järven länsilaidalle kasattuun hiekkavalliin. Täten ammunnasta aiheutuva meluhaitta suuntautuu voimakkaimpina länteen. Raskaan singon käytöstä aiheutuvat räjähdykset aiheuttavat melua, joka on häiritsevää tasoa suuressa osassa Tvärminnen kylää. Muillakin aseilla tapahtuvat ammunnat aiheuttavat melua. Meluhaitta muodostuu melujen summasta.

Meluvallin vaikutukset Tvärminneträsketin luontoon

Tvärminneträsket kuuluu valtioneuvoston hyväksymään rantojensuojeluohjelmaan, kuten hakemusasiakirjoissakin on todettu. Rantojensuojeluohjelman kohteet on tarkoitus säilyttää mahdollisimman luonnontilaisina siten että alueen merkittävät luontoarvot säilytetään.

Tvärminneträsketin kuulumista rantojensuojeluohjelmaan ei ole hakemuksessa millään tavoin käsitelty. Tvärminneträsketin luontoarvoja ei ole hanketta varten selvitetty eikä niitä ole millään tavoin otettu siinä huomioon. Myöskään hankkeen vaikutusta Tvärminneträskin luontoon ei ole selvitetty.

130.000 tonnin kuonavalli Tvärminneträsketin poikki on täysin vieras elementti tällä luontosuhteiltaan merkittävällä alueella. Kun lisäksi on tarkoitus peittää valli mullalla ja saada kasvamaan nurmea, kyseessä myös alueelle täysin vieraan kasvillisuustyypin tuominen alueelle. (Mikäli hanketta halutaan kehittää, mullan sijaan on syytä käyttää hiekkasekoitusta ja kasvatettavina kasveina mm. hietikkonataa (*Festuca polesica*), hietikkosaraa (*Carex arenaria*) ja ajuruohoa (*Thymus serpyllum*), jotka ovat paikallisia luonteenomaisia lajeja.

Tvärminneträsketin vesi saattaa olla hapanta kuten soisilla mailla yleensä. Kuonavalli sisältämät aineet liuetessaan veteen vähentävät happamuutta. Vallin ainemäärä on niin iso, että se ajan mittaan todennäköisesti nostaa veden pH-arvoa ja sitä kautta vähentää happamassa ympäristössä viihtyviä kasveja.

Vaikutukset luontoon tulevat olemaan mitä todennäköisimmin huomattavan suuret.

Meluvallin vaikutukset pohjaveteen

Hakemuksessa on selostettu teräskuonan liukoisuutta tislattuun veteen. Luonnossa kuona joutuu tekemisiin sadeveden kanssa, joka on yli sata kerta happamempaa kuin tislattu vesi. Vaikka sadeveden happamuus on viime vuosina vähitellen pienentynyt, on sadeveden pH edelleen alle 5.

Raskasmetallien liukoisuus happameen sadeveteen on huomattavasti suurempi kuin tislattuun veteen. Avoimessa ympäristössä hapan sadevesi uuttaa vähitellen raskasmetalleja ja muita kuonan ainesosia, jotka kertyvät maaperään ja sitä kautta pohjaveteen. Kuonavallin vaikutukset pohjaveteen ovat siten huomattavasti suuremmat kuin hakemuksen perusteella annetaan ymmärtää.

Muutama vuosi sitten valtatie 25:n linjausta muutettiin Hangossa. Tie kulkee tärkeiden pohjavesialueitten läpi. Ympäristöviranomaiset kielsivät Koverharin tehtaan kuonan käytön tien pohja-aineksena näillä pohjavesialueilla. Kuonan ominaisuudet ovat tuskin muuttuneet tämän jälkeen.

Maaperä alueella pääosin hienojakeista hiekkaa. Vallin paino ja rakentamisen ajan tärinät saattavat aiheuttaa maalajien tiivistymistä sellaisillakin syvyyksillä, joissa pohjavesi virtaa. Ennen vallin rakentamista tulisi tehdä selvitys, vaikuttaako valli pohjavesien virtauksiin.

Meluvallin vaikutukset meluun

Hakemuksessa ei ole selvitetty sinkoammuntojen melua Tvärminnen kylän eri osissa. Suuri osa asukkaista kokee erityisesti raskaan singon ampumisen äänet erittäin häiritsevinä. Hakemuksen mukaan meluvalli tulee vähentämään melua noin 2-4 dB. Keskimääräinen melutaso tulisi tietää ennen kuin vähennyksen suuruuden merkitystä voi arvioida.

Meluvallin melua vähentävä vaikutus on suhteellisesti suurin meluvallin takana lähellä vallia. Tvärminnen kylän asuttuihin osiin on kuitenkin noin 1-3 km etäisyys. Suoraa näköyhteyttä ampumapaikalle ei ole. Tälläkin hetkellä ääni tulee epäsuorasti häiriintyviin kohteisiin. Meluvallin vaikutus on suuri suoraan etenevään ääneen. Näillä etäisyyksillä melun aleneminen on vähäistä ja tuskin havaittavaa.

Koska muutkin ammunnat aiheuttavat melua ja asukkaiden kokema haitta johtuu kokonaismelusta, sinkoammuntojen melun pieni vähennys ei paranna tilannetta oleellisesti. Vaikka sinko olisikin suurin melulähde, vähennys tulee arvioida kokonaismelusta. Vain osa Tvärminnen kylän asukkaista on saanut tiedot meluvallin rakentamishankkeesta.

Meluvalliin käytettävä kuona on aikomus tuoda Koverharin tehtaalta. 130.000 tonnin siirtämiseen tarvitaan hakemuksen mukaan 6.400 kuorma-auton matkaa. Lisäksi vallin rakentamisessa ja muotoilemisessa tarvitaan paikalla työkone. Rakentaminen aiheuttaa siten melua ja myös päästöjä.

Hakemuksessa on esitetty, että kyseessä puolustusvoimain kokeilu meluvallin rakentamisesta.

Hangon ympäristöyhdistyksen kanta

Hakemuksen mukaan kyseessä on puolustusvoimain kokeilu ampumamelun leviämisen vähentämiseksi. Tällaista kokeilua ei tule toteuttaa luontosuhteiltaan arvokkaalla Tvärminneträskin alueella.

Hankkeen hyödyt ovat siitä aiheutuviin haittoihin nähden vähäiset.

Meluvallihanke tulisi käsitellä Syndalenin ampumaleirialueen ympäristöluvan yhteydessä. Hankkeelle ei tule myöntää haettua lupaa.

Pertti Sundqvist
puheenjohtaja

Lotte Runeberg
sihteeri

osoite: Hangon ympäristöyhdistys ry
c/o Pertti Sundqvist
Haagankatu 3, 10900 Hanko